

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Wetgeving hergebruik verpakkingen in Nederland en de EU

webinar KIDV Community of Practice
Herbruikbare verpakkingen
15 april 2020

Hidde Rang
Directie Voeding, Gezondheids-
bescherming en Preventie
h.rang@minvws.nl

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Inhoud van deze presentatie

1. Wetgeving samenstelling verpakkingen
2. Betekenis voor herbruikbare verpakkingen
3. Wetgeving voedselhygiëne
4. Betekenis voor herbruikbare verpakkingen
5. Aandachtspunten
6. Meer weten?

Wetgeving verpakkingen (volksgezondheid)

Hier en nu geen milieuwetgeving (zoals Besluit beheer verpakkingen)

Voor VWS zijn voedselverpakkingen “voedselcontactmaterialen”
(food contact materials – FCM)

Definitie Europese verordening 1935/2004

materialen en voorwerpen (.....) die in hun afgewerkte staat:

- a) bestemd zijn om met levensmiddelen in contact te komen, of
- b) al in contact met levensmiddelen zijn en daartoe bestemd zijn, of
- c) redelijkerwijs kunnen worden geacht bij normaal of te verwachten gebruik met levensmiddelen in contact te komen of aan levensmiddelen hun bestanddelen af te geven.

Dus: apparatuur en gereedschappen, bestek en serviesgoed en verpakkingen, soms ook (zie c) als die niet in direct contact met voedingsmiddelen staan.

Historie FCM-wetgeving in Nederland

Eerste wetgeving: 1925

Tegenwoordig:

EU-regelgeving en Warenwet-regeling verpakkingen en gebruiksartikelen

Verantwoordelijk voor wetgeving:
ministerie van VWS

Verantwoordelijk voor handhaving:

EU-regelgeving voor FCM

- ❖ Verordening (EG) nr. 1935/2004 kaderverordening FCM
- ❖ Verordening (EG) nr. 2023/2006 GMP-verordening FCM
- ❖ Verordening (EU) nr. 10/2011 kunststofverordening
- ❖ Verordening (EG) nr. 1895/2005 beperking gebruik epoxyderivaten
- ❖ Verordening (EG) nr. 282/2008 gerecycleerde kunststof
- ❖ Verordening (EG) nr. 450/2009 actieve en intelligente FCM
- ❖ Richtlijn 2007/42/EG folie van geregenereerde cellulose
- ❖ Richtlijn 84/500/EEG keramiek

Verordeningen zijn rechtstreeks van toepassing in Nederland

Richtlijnen zijn verwerkt in NL wetgeving

De wetgeving bevat productie-, samenstellings- en migratie-eisen; daarnaast moet de leverancier van plastic een “verklaring van Overeenstemming” (met gebruiksvoorschriften) leveren.

Aanvullende Nederlandse wetgeving

Materiaalhoofdstukken in Bijlage, Deel A:

- I Kunststoffen
- II Papier en karton
- III Rubberproducten
- IV Metalen
- V Glas en glaskeramiek
- VI Keramische materialen en emails
- VII Textielproducten
- VIII Folie van geregenereerde cellulose
- IX Hout en kurk
- X Deklagen
- XI Kleurstoffen en pigmenten
- XII Epoxypolymeren

Chemische eisen bij hergebruik van voorwerpen

- Weinig onderscheid tussen eenmalig en meermalig gebruik
- Meermalige verpakkingen ⇔ meermalige gebruiksvoorwerpen
- Alleen manier van testen is bij meermalig anders
- Materialen/voorwerpen moeten veilig* zijn "bij normaal of te verwachten gebruik"; migratie moet aan norm (SML) voldoen
- Meermalig gebruik verandert wat normaal of te verwachten is: meer slijtage, veroudering en hitte en chemie bij reiniging
- EU: Plastic voor meermalig gebruik: drie keer testen, derde rest is bepalend, logisch om tussendoor te reinigen volgens de beoogde praktijk
- NL: Glas en metaal: NL-wetgeving verwijst naar plastic

* ook: geen sensorische aantasting of verandering samenstelling van het voedsel

Chemische eisen bij hergebruik van materiaal

- Gerecyceld plastic: toelating processen volgens EU-verordening 282/2008 (m.n. PET)
- Verpakkingsglas en -metaal: voor de wet geen onderscheid tussen nieuw en gerecyceld
- Recycling glas en metaal: geen toelating processen, migratietesten als voor vers materiaal
- “Chemische recycling”: wetgeving in de maak

Wetgeving voedselhygiëne EU

- Hygiëneverordening 852/2004
- Alle hygiëne-eisen gelden zowel voor eemalige als voor meermalige verpakkingen
- Eén duidelijk onderscheid tussen eenmalige en meermalige verpakkingen:

“verpakkingen die opnieuw worden gebruikt voor levensmiddelen, moeten makkelijk kunnen worden gereinigd en indien nodig makkelijk kunnen worden ontsmet”

Eisen aan de reiniging en desinfectie van meermalige verpakkingen

Eis aan de schoonmaak en ontsmetting van eenmalige en meermalige verpakkingen gelijk:

“Alle artikelen (...) die met voedsel in aanraking komen moeten afdoende worden schoongemaakt en zo nodig ontsmet...”

Afdoende?

De "guidance" zegt wat "afdoende is...

Waar de termen "indien nodig", "waar passend", "adequaat" of "voldoende" worden gebruikt, is het in eerste instantie aan de exploitant van het levensmiddelenbedrijf om te beslissen of een vereiste nodig, passend, adequaat of voldoende is om de doelstellingen van Verordening (EG) nr. 852/2004 te verwezenlijken.

Om vast te stellen of een vereiste nodig, passend, adequaat of voldoende is om de doelstellingen van Verordening (EG) nr. 852/2004 te verwezenlijken, moet rekening worden gehouden met de aard en het voorgenomen gebruik van het levensmiddel.

De exploitant kan zijn keuze rechtvaardigen met de op de HACCP-beginselen gebaseerde procedures of de operationele procedures van zijn bedrijf. Ook de in artikel 7 van de verordening genoemde gidsen voor goede praktijken kunnen een nuttige leidraad zijn en aangeven wat de beste werkwijze is wanneer de bewoordingen "indien nodig", "waar passend", "adequaat" of "voldoende" worden gebruikt.

Dus: de eisen waaraan moet worden voldaan hangen af van het beoogde gebruik van de verpakking

filet americain jenever in verpakking naverhit product)

Neem het reinigen van verpakkingen op in de HACCP

- Ieder voedingsmiddelenbedrijf moet werken volgens HACCP.
- Gebruik verpakkingen valt hier ook onder.
- Neem een module reiniging en inspectie verpakkingen op.
- Alternatief: werk collectief een "good practise" uit.
- Zoals de hygiënecode voor bierbrouwers: "inspectie lege, gereinigde flessen" is daar een kritisch controlepunt.

To do-lijst

- Schaf verpakkingen aan die geschikt zijn voor hergebruik
- Geschiktheid moet blijken uit specificaties van de leverancier voor het gebruik van het materiaal of het voorwerp
- Dit staat in de “Verklaring van Overeenstemming (“document of compliance”), verplicht bij plastic
- Ga na of aan de eisen van reinigbaarheid en ontsmetbaarheid is voldaan
- Neem het gebruik van meermalige verpakkingen op in het HACCP-systeem en stel je beheersmaatregelen op
- Werk samen om een code of practice op te stellen

Meer weten?

Verordening (EG) nr. 1935/2004 inzake materialen en voorwerpen bestemd om met levensmiddelen in contact te komen (laatste geconsolideerde versie)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004R1935&qid=1586880960223&from=NL>

Verordening (EU) nr. 10/2011 betreffende materialen en voorwerpen van kunststof, bestemd om met levensmiddelen in contact te komen (laatste geconsolideerde versie)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R0010&qid=1586881150296&from=NL>

Warenwetregeling verpakkingen- en gebruiksartikelen (laatste geconsolideerde versie)

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0034991/2019-12-14>

Verordening (EG) nr. 852/2004 inzake levensmiddelenhygiëne (laatste geconsolideerde versie)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02004R0852-20090420&qid=1586880634543&from=NL>

Leidraad voor de toepassing van een aantal bepalingen van Verordening (EG) nr. 852/2004 inzake levensmiddelenhygiëne

https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/biosafety_fh_legis_guidance_req-2004-852_nl.pdf

Website Europese Commissie over voedselcontactmaterialen

https://ec.europa.eu/food/safety/chemical_safety/food_contact_materials_en

Folder EC over FCM-wetgeving

http://ec.europa.eu/food/safety/docs/cs_fcm_legis_pm-guidance_brochure_nede.pdf

Food contact material applications: overview and procedure EFSA

<http://www.efsa.europa.eu/en/applications/foodcontactmaterials>

Algemene informatie RIVM over wetgeving FCM

<http://www.rivm.nl/rvs/Voedsel/Voedselcontactmaterialen>

Algemene informatie NVWA over wetgeving FCM

<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/eten-drinken-roken/dossier/contactmaterialen-levensmiddelen>

Algemene informatie van de NVWA over hygiëncodes en HACCP

<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/hygiencodes-haccp>

Informatieblad NVWA Documentatieverplichtingen verpakkingen en gebruiksartikelen voor levensmiddelen

<https://www.nvwa.nl/documenten/consument/eten-drinken-roken/contactmaterialen/publicaties/documentatieverplichtingen-verpakkingen-en-gebruiksartikelen-voor-levensmiddelen-informatieblad>

Dank u voor uw aandacht!